

Sprawozdanie sekretarza generalnego PAU za rok 2019

Podobnie jak w latach poprzednich, sprawozdanie sekretarza generalnego PAU obejmuje rok kalendarzowy, tj. okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku. Ponadto, tam gdzie to było możliwe i celowe, przedstawione zostały również informacje dotyczące pierwszych miesięcy roku 2020. Sprawozdanie zostało przyjęte przez Zarząd PAU. Sprawozdanie z wykonania planu finansowego było przedmiotem obrad Zarządu PAU oraz Komisji Rewizyjnej (por. Protokół posiedzenia Komisji Rewizyjnej PAU na s. 96–103). Zostało ono jednogłośnie zaakceptowane przez wymienione gremia. Użytko również pozytywną opinię biegłego rewidenta, przygotowaną przez kancelarię PROFIN.

Informacje ogólne

Aktualnie w skład korporacji Polskiej Akademii Umiejętności wchodzi 151 członków krajowych czynnych, 164 członków krajowych korespondentów oraz 189 członków zagranicznych. Wybory roku 2019, zakończone głosowaniem podczas Walnego Zgromadzenia PAU w dniu 15 czerwca, wyłoniły 10 członków czynnych, 10 nowych członków korespondentów oraz 3 członków zagranicznych. Dyplomy nowo wybranym członkom krajowym zostały wręczone tradycyjnie podczas jesiennego Uroczystego Posiedzenia Naukowego Akademii w listopadzie 2019 r. Członkowie zagraniczni otrzymali je za pośrednictwem odpowiednich Ambasad RP.

W roku sprawozdawczym Akademia poniosła duże straty, na zawsze odeszli od nas:

Z Wydziału I

Prof. Alexander M. Schenker – członek zagraniczny, zmarł 21.08.2019 r.

Z Wydziału II

Prof. Roland Wittmann – członek zagraniczny, zmarł 22.03.2019 r.

Prof. Lech Szczucki – członek czynny, zmarł 19.11.2019 r.

Z Wydziału III

Prof. Michel Che – członek zagraniczny, zmarł 7.08.2019 r.

Z Wydziału IV

Prof. Krzysztof Birkenmajer – członek czynny, zmarł 23.02.2019 r.

Z Wydziału V

Prof. Włodzimierz Ostrowski – członek czynny, zmarł, 24.02.2019 r.

Prof. Roman Kaliszan – członek czynny, zmarł 9.05.2019 r.

Prof. Włodzimierz Ptak – członek czynny, zmarł, 28.05.2019 r.

Prof. John Andrew Hansen – członek zagraniczny, zmarł 31.07.2019 r.

Prof. Stanisław Jan Konturek – członek czynny, zmarł 8.08.2019 r.

Prof. Jan Doroszewski – członek czynny, zmarł 24.10.2019 r.

Z Wydziału VI

Prof. Mieczysław Tomaszewski – członek czynny, zmarł 14.01.2019 r.

Stanisław Niemczyk – członek czynny, zmarł 13.05.2019 r.

W pierwszych miesiącach 2020 roku odeszli od nas również:

29.01 – Prof. Zofia Sokolewicz, członek korespondent Wydziału II

10.02 – Prof. Czesław Jura, członek korespondent Wydziału IV

29.03 – Prof. Krzysztof Penderecki, członek czynny Wydziału VI

Działalność Wydziałów, Komisji i Stacji

Polska Akademia Umiejętności składa się z 6 Wydziałów. Liczbę członków poszczególnych Wydziałów oraz liczbę odbytych posiedzeń naukowych przedstawia tabela I.

Tabela I. Wydziały PAU

Wydział	Liczba członków czynnych	Liczba członków korespondentów	Liczba członków zagranicznych	Liczba posiedzeń naukowych
Wydział I Filologiczny	27	33	41	7
Wydział II Historyczno-Filozoficzny	25	31	31	6
Wydział III Nauk Ścisłych i Technicznych	27	30	40	–

Wydział IV Przyrodniczy	26	35	33	2
Wydział V Lekarski	22	35	39	1
Wydział VI Twórczości Artystycznej	24	–	5	–
Razem	151	164	189	16
Całkowita liczba członków (stan w dniu 31.12.2019)	504			

Zaprezentowane liczby pokazują, że aktywność Wydziałów PAU była i jest zróżnicowana. Posiedzenia Wydziałów I i II odbywają się często i regularnie. Posiedzenia pozostałych Wydziałów są nieregularne lub nie odbywają się wcale. Zróżnicowanie to wynika ze specyfiki Wydziałów. Aktywność Wydziałów ścisłych i przyrodniczych przejawia się w nieco inny sposób. Wydziały te organizują konferencje, sesje i szkoły, często o zasięgu międzynarodowym. Dobrym przykładem takiej działalności może być współorganizowany przez Wydział IV Przyrodniczy PAU, Uniwersytet Jagielloński oraz Medical College of Wisconsin *XIth International Workshop on EPR in Biology and Medicine*. Podczas takich konferencji wygłaszane są liczne referaty, prezentowane są również tzw. doniesienia plakatowe; natomiast PAU wspiera druk materiałów konferencyjnych i streszczeń referatów.

W PAU działa 39 Komisji – 23 Komisje Wydziałowe i 16 Komisji Międzywydziałowych. Wydział I Filologiczny koordynuje prace 5 Komisji (tabela II), zaś Wydział II Historyczno-Filozoficzny – 10 (tabela III). Przy Wydziale III Nauk Ścisłych i Technicznych działają 3 Komisje (tabela IV), a przy Wydziale IV Przyrodniczym – 5 (tabela V). Pozostałe Wydziały nie powołały dotychczas żadnej Komisji. W roku sprawozdawczym utworzona została nowa Komisja Wydziału I – Komisja Etyki Komunikacji.

Tabela II. Komisje Wydziału I Filologicznego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Filologii Klasycznej PAU	8	–
Komisja Neofilologiczna PAU	7	–
Komisja Kultury Słowian PAU	8	1
Komisja Historii Sztuki PAU	9	1
Komisji Etyki Komunikacji (nowa)	–	–

Tabela III. Komisje Wydziału II Historyczno-Filozoficznego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Środkowoeuropejska PAU	9	–
Komisja Wschodnioeuropejska PAU	–	–
Komisja Prawnicza PAU	4	2
Komisja Historii i Kultury Żydów PAU	6	–
Komisja Prehistorii Karpat PAU	7	–
Komisja Nauk Ekonomicznych PAU	4	–
Komisja Etnograficzna PAU	7	1
Komisja Historii Wojen i Wojskowości PAU	7	–
Komisja Archeologii Krajów Śródziemnomorskich PAU	8	–
Komisja Medioznawcza PAU	7	2

Tabela IV. Komisje Wydziału III Nauk Ścisłych i Technicznych PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Astrofizyki PAU	3	–
Komisja Nauk Technicznych PAU	8	–
Komisja Układów Złożonych PAU	6	–

Tabela V. Komisje Wydziału IV Przyrodniczego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Geoinformatyki PAU	7	–
Komisja Paleogeografii Czwartorzędu PAU	6	1
Komisja Biologii Rozwoju PAU	2	1
Komisja Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAU	7	–
Komisja Geograficzna PAU	8	1

Komisje Międzywydziałowe podlegają Radzie PAU; działa ich obecnie 16, w tym 4 w Katowicach, 1 we Wrocławiu i 1 w Gdańsku. Działalność Komisji, podobnie jak Wydziałów, jest silnie zróżnicowana i pozostaje w związku z dziedziną wiedzy, jaką dana Komisja reprezentuje (tabela VI).

Tabela VI. Komisje Międzywydziałowe PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Historii Nauki PAU	10	3
Komisja Spraw Europejskich PAU	5	1
Komisja Zagrożeń Cywilizacyjnych PAU	7	1
Komisja Filozofii Nauk PAU	7	1
Komisja PAU do Oceny Podręczników Szkolnych	8	–
Komisja PAU do Badań Diaspory Polskiej	6	–
Komisja Antropologiczna PAU	1	–
Komisja Ergonomii PAU	6	1
Komisja PAU Zarządzania Kulturą i Mediami	7	–
Komisja Historii Śląska PAU w Katowicach	3	1
Komisja Nauk Matematycznych PAU w Katowicach	2	–
Komisja Nauk Przyrodniczych PAU w Katowicach	2	–
Komisja Prawnicza PAU w Katowicach	–	2
Komisja Przyrodniczo-Medyczna PAU we Wrocławiu	3	–
Komisja Kaszubska PAU w Gdańsku	2	–
Polska Grupa CIHEC Commission Internationale d'Histoire Ecclésiastique Comparé	–	–

Pełne dane, ukazujące aktywność wszystkich Komisji PAU w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku, są zamieszczone w „Roczniku”. Znajduje się tam spis zaprezentowanych referatów i wykładów oraz, podobnie jak w roku poprzednim, opublikowane zostały wszystkie nadesłane streszczenia prac/wykładów, przedstawionych podczas spotkań Komisji

(por. s. 130–181). Warto w tym miejscu z satysfakcją podkreślić, iż aktywność prawie wszystkich Komisji utrzymuje się na niezłym poziomie z lat ubiegłych. To doskonała informacja w czasach, w których tak trudno o zadawalającą frekwencję podczas spotkań, zebrań i konferencji. Należy też zwrócić uwagę, że po raz pierwszy w „Roczniku” zamieszczony został wykaz wszystkich działających w PAU Komisji Naukowych, zawierający zarówno informacje o władzach Komisji, jak i spis ich członków (por. s. 32–74).

Poza Wydziałami i Komisjami w strukturze Polskiej Akademii Umiejętności znajdują się dwie Stacje Naukowe. Stacja Naukowa w Katowicach i Stacja Naukowa w Gdańsku.

Konferencje, sesje i przedsięwzięcia cykliczne

Istotnym elementem działalności PAU są konferencje i sesje naukowe. W okresie sprawozdawczym PAU zorganizowała lub współorganizowała 37 sesji i konferencji naukowych; 10 z nich miało charakter międzynarodowy. Warto podkreślić, iż aktywność PAU na tym polu nie spada – liczba konferencji organizowanych czy też współorganizowanych przez PAU utrzymuje się na stałym wysokim poziomie. Spis wszystkich konferencji i sesji naukowych przedstawia poniższe zestawienie. Zostały one zgrupowane w następującym układzie: organizowane przez PAU, współorganizowane przez PAU, organizowane przez Wydziały PAU oraz organizowane przez Komisje i Stacje Naukowe PAU. Konferencje międzynarodowe oznaczono *.

SESJE ORGANIZOWANE PRZEZ PAU

12.09.2019

Konferencja naukowa z okazji 30. rocznicy wyborów parlamentarnych w Polsce w 1989 roku oraz powołania rządu Tadeusza Mazowieckiego *Polska roku 1989 i 30 lat później*

15.11.2019

Forum Porozumiewawcze Polskich Towarzystw Naukowych

16–18.11.2019 Tomaszowice

VII Debata PAU *Etos i etyka w badaniach i nauczaniu*

SESJE WSPÓLORGANIZOWANE PRZEZ PAU

16.02.2019

60. rocznica powrotu Skarbów Wawelskich 1959–2019

Organizatorzy: Zamek Królewski na Wawelu, Polska Akademia Umiejętności

4–5.04.2019

Romantic Interactions

Organizatorzy: Instytut Filologii Angielskiej UJ, Polska Akademia Umiejętności

9.05.2019

Leonardo da Vinci – w pięćsetlecie śmierci

Organizatorzy: Muzeum Narodowe w Krakowie, Polska Akademia Umiejętności

*20–24.05.2019

3rd Conference World of Gravettian Hunters

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN

*14–22.06.2019

59. Cracow School of Theoretical Physics

Organizatorzy: Instytut Fizyki UJ, Polska Akademia Umiejętności, Akademia Górniczo-Hutnicza

16.10.2019

Spuścizna w XXI wieku – problemy gromadzenia, opracowywania i udostępniania

Organizatorzy: Archiwum Nauki PAN i PAU, Polska Akademia Umiejętności

22.10.2019

Wspomnienie o prof. Jerzym Maju, twórcy polskiej szkoły psychofarmakologii

Organizatorzy: Instytut Farmakologii PAN, Polska Akademia Umiejętności

28.10.2019

Niezwykły dar. 25 lat kolekcji Lanckorońskich w Polsce

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Zamek Królewski na Wawelu

29.11.2019

Psychiatria i duchowość

Organizatorzy: Katedra Psychiatrii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, O/K Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, Polska Akademia Umiejętności

SESJE ORGANIZOWANE PRZEZ WYDZIAŁY PAU

*20–21.09.2019

Współpraca naukowa humanistów ukraińskich i polskich

Organizatorzy: Wydział I Filologiczny PAU, Uniwersytet w Białymstoku

*6.10.2019

XIth International Workshop on EPR in Biology and Medicine

Organizatorzy: Uniwersytet Jagielloński, Wydział IV Przyrodniczy PAU, Medical College of Wisconsin (MCW)

9.10.2019

W stulecie Sejmu Ustawodawczego RP 1919–2019

Organizator: Wydział II Historyczno-Filozoficzny PAU

18.10.2019

Język polski na tle słowiańskim. W 110. rocznicę urodzin profesora Stanisława Urbańczyka

Organizator: Wydział I Filologiczny PAU

23.10.2019

Konferencja poświęcona pamięci Profesora Jerzego Wyrozumskiego *Kraków w IX–XIII wieku*

Organizator: Wydział II Historyczno-Filozoficzny PAU

5–6.11.2019

Sztuka roztropności. Dyplomacja Stolicy Apostolskiej wobec Rzeczypospolitej, Europy i świata w stulecie wznowienia stosunków dyplomatycznych między Stolicą Apostolską a Rzeczypospolitą Polską

Organizatorzy: Wydział II Historyczno-Filozoficzny PAU, Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego

*20–21.11.2019 Białystok

Naukowe i literackie światy Zygmunta Glogera. Piśmiennictwo – Historia – Etnografia – Etos ziemiański – Język

Organizatorzy: Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku, Wydział I Filologiczny PAU, Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód”, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku

SESJE ORGANIZOWANE PRZEZ KOMISJE PAU I STACJE NAUKOWE PAU

*28.02–1.03.2019

Dochodzenie roszczeń konsumenckich w praktyce. Nowy ład dla konsumentów

Organizatorzy: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego, Komisja Prawnicza PAU w Katowicach, Stowarzyszenie Rzeczników Konsumentów i Fundacji Wydziału Prawa i Administracji „Facultas Iuridica”

22.03.2019

Emski nosorożec z Gorzowa Wielkopolskiego

Organizator: Komisja Paleogeografii Czwartorzędu PAU

13–14.05.2019

15 lat Polski w Unii Europejskiej

Organizatorzy: Komisja Spraw Europejskich PAU, Uniwersytet Jagielloński

20.05.2019

Spoleczne obciążenia własności prywatnej – filozofia i prawo

Organizatorzy: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komisja Prawnicza PAU

28.05.2019

Spoleczeństwo obywatelskie, społeczności lokalne w sytuacjach katastrof naturalnych – diagnozy, praktyki i rekomendacje

Organizator: Komisja Zagrożeń Cywilizacyjnych PAU

4–5.06.2019

Obrazy i słowa przemocy we współczesnych mediach

Organizator: Komisja Medioznawcza PAU

25.06.2019

Polskie czasopisma naukowe z dyscyplin: historia i filozofia nauki oraz naukoznawstwo – aktualne wyzwania

Organizator: Komisja Historii Nauki PAU

*12.09.2019

Application of the Succession Regulation in the EU Member States

Organizatorzy: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego, Komisja Prawnicza PAU w Katowicach

17–18.09.2019

XLII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna Generalizacja map w technologii cyfrowej

Organizatorzy: Oddział Kartograficzny Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej, Komisja Geoinformatyki PAU

*19–21.09.2019

Dickstein Forum

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Międzynarodowa Akademia Historii Nauki

*11–12.10.2019

Traktat Wersalski – znaczenie polityczne i kulturowe dla narodów słowiańskich

Organizatorzy: Komisja Kultury Słowian PAU, Fundacja Narodowa im. Romana Dmowskiego, Fundacja Vis Veritatis im. św. Michała Archanioła

18–19.10.2019 Olsztyn

Walka o przestrzeń. Krajobrazowe, społeczne i kulturowe aspekty zrównoważonego rozwoju miasta

Organizator: Komisja Etnograficzna PAU

7–8.11.2019

Rola medialnych i transmedialnych procesów narracyjnych w identyfikacji postaw patriotycznych Polaków

Organizator: Komisja Medioznawcza PAU

7–9.11.2019

23rd Kraków Methodological Conference *Is Logic a Physical Variable?*

Organizatorzy: Komisja Filozofii Nauk PAU, Centrum Kopernika, International Center for Formal Ontology, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

*15–16.11.2019

Problemy kodyfikacji w 100-lecie powołania Komisji Kodyfikacyjnej RP

Organizatorzy: Komisja Prawnicza PAU, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego

20–21.11.2019

Szlachta – przemysł – inwestycje

Organizatorzy: Muzeum Śląskie, Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim, Komisja Historii Śląska PAU (Stacja Naukowa PAU w Katowicach)

22.11.2019

Postępy w biologii rozwoju roślin i zwierząt

Organizator: Komisja Biologii Rozwoju PAU

22–23.11.2019

VI Sympozjum Komisji Ergonomii PAU *Ergonomia wobec idei sztucznej inteligencji*

Organizatorzy: Komisja Ergonomii PAU, Instytut Eksploatacji Maszyn, Ergonomii i Procesów Produkcyjnych Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Instytut Projektowania Architektonicznego Politechniki Krakowskiej.

Trzeba w tym miejscu wspomnieć o koordynowanych przez PAU, otwartych dla szerszej publiczności spotkaniach cyklicznych: Kawiarni Naukowej oraz organizowanych przez prof. Dominikę Dudek spotkaniach „Rozmowy o człowieku”. Na koniec warto zaznaczyć, że w roku sprawozdawczym odbyła się siódma już Debata PAU „Etos i etyka w badaniach i nauczaniu”.

Działalność naukowa

Działalność badawcza PAU to głównie realizacja rozmaitych typów projektów badawczych, tzw. grantów. W roku sprawozdawczym 4 projekty zostały z sukcesem zakończone, 7 jest w trakcie realizacji. 10 nowych wniosków zostało przedstawionych do oceny. Kolejne tabele (VII–X) przedstawiają listę zakończonych i realizowanych projektów, finansowanych przez Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego (1 projekt),

Narodowy Program Rozwoju Humanistyki (7 projektów), Narodowe Centrum Nauki (2 projekty) oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (1 projekt).

Tabela VII. Projekty badawcze realizowane w PAU:
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego (projekt UE)

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
PAUart. Katalog zbiorów artystycznych i naukowych Polskiej Akademii Umiejętności. Badanie, digitalizacja, opracowanie naukowe oraz udostępnienie dziedzictwa kulturowego – etap 4	Prof. dr hab. Jan Ostrowski	19.12.2018– –30.06.2021 30 miesięcy	realizowany

Tabela VIII. Projekty badawcze realizowane w PAU: NPRH

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
Opracowanie katalogów XIX-wiecznych druków wydanych na emigracji i ziemiach polskich ze zbiorów Biblioteki Polskiej w Paryżu i Towarzystwa Historyczno-Literackiego	Mgr Lucyna Pyrzowska	20.05.2013– –19.05.2018 60 miesięcy okres realizacji przedłużono o 12 miesięcy	zakończony
Opracowanie naukowe zbiorów rzeźby, malarstwa, miniatur i grafiki Towarzystwa Historyczno-Literackiego/Biblioteki Polskiej w Paryżu, w oparciu o prace inwentaryzacyjne i w połączeniu z wydaniem katalogów najciekawszych materiałów	Dr Anna Czarnocka	7.07.2014– –6.07.2019 60 miesięcy Okres realizacji przedłużono o 30 miesięcy	realizowany
Akta grodzkie i ziemskie z terenu dawnych województw krakowskiego i sandomierskiego. Edycja krytyczna ksiąg sądowych z XIV–XV wieku	Dr hab. Jan Wroniszewski prof. UMK	20.08.2014– –19.08.2019 60 miesięcy	zakończony
Publikacja rękopisu Jana Czekanowskiego „Dziennik kolumny antropologiczno-etnologicznej ekspedycji do Afryki Środkowej w latach 1907–1909”	Prof. dr hab. Michał Tymowski	11.09.2017– –10.01.2021 40 miesięcy	realizowany

Tabela VIII cd.

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
Documenta polonica ex Archivio Generali Hispanae in Simancas. Nova series, vol. II–III	Prof. dr hab. Ryszard Skowron	8.05.2018– –8.05.2023 60 miesięcy	realizowany
Słowniki biograficzne uczonych polskich	Prof. dr hab. Andrzej K. Wróblewski	21.12.2018– –20.12.2023 60 miesięcy	realizowany
Ludzie i instytucje emigracji polskiej XIX wieku. Opracowanie archiwów rodziny Gałęzowskich i Szkoły Narodowej Polskiej w zbiorach Biblioteki Polskiej w Paryżu i Polskiego Towarzystwa Historyczno-Literackiego	Dr hab. Janusz Pezda prof. UJ	10.01.2019– –9.01.2024 60 miesięcy	realizowany

Tabela IX. Projekty badawcze realizowane w PAU: NCN

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
Zachodnie Bałkany – alternatywna droga neolityzacji Europy	Prof. dr hab. Janusz K. Kozłowski	2.06.2016– –1.06.2019 36 miesięcy	zakończony
Akty unii polsko-litewskiej z lat 1499–1501. Dokumenty i studia	Dr hab. Lidia Korczak	12.01.2018– –11.01.2021 36 miesięcy	realizowany

Tabela X. Projekty badawcze realizowane w PAU: MKiDN

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
Ochrona polskiej spuścizny archiwalnej w Argentynie. Opracowanie archiwum rodzinnego Lubicz-Orłowskich – etap 3	Dr Krzysztof Smolana	1.01.2019– –31.12.2019 12 miesięcy	zakończony

Poza wymienionymi „klasycznymi” grantami PAU realizuje bezterminowy projekt, finansowany przez Fundację Lanckorońskich, pt. *Acta Nuntiaturae Poloniae*. W ramach tego projektu opracowywane są relacje i dokumenty

poszczególnych nuncjuszy apostolskich w Polsce od roku 1519 do czasów współczesnych. W 2019 roku opracowano nową, zmodyfikowaną i rozszerzoną instrukcję wydawniczą, zawierającą szczegółowe zasady i wytyczne dla wydawcy, redaktora i tłumacza serii.

Działalność wydawnicza

Ważną i integralną częścią aktywności badawczej PAU jest działalność wydawnicza. W roku sprawozdawczym PAU została jedynym wydawcą czasopisma „Acta Archaeologica Carpathica” oraz współwydawcą (z Wydziałem Geografii i Geologii UJ) czasopisma „Prace Geograficzne”. Łącznie, w roku 2019, PAU wydawała lub współwydawała 23 czasopisma. Warto podkreślić, że w ogłoszonym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych wraz z przypisaną liczbą punktów” znalazło się dziesięć tytułów naszych czasopism (por. tabela XI).

Tabela XI. Czasopisma PAU umieszczone w „Wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych wraz z przypisaną liczbą punktów” z dnia 18 grudnia 2019 r.

Tytuł	Punkcja
Acta Archaeologica Carpathica	70
Acta Physica Polonica B – współwydawca Instytut Fizyki UJ	40
Folia Quaternaria	20
Geoinformatica Polonica	20
Kultura Słowian. Rocznik Komisji Kultury Słowian	40
The Polish Review – współwydawca PIASA	70
Prace Geograficzne – współwydawca Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ	20
Studia Historiae Scientiarum	20
Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny – współwydawca Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ	40
Studia Środkowoeuropejskie i Bałkanistyczne	20

Od ponad 20 lat ukazuje się internetowy tygodnik „PAUza Akademicka”, a jego 500. jubileuszowy numer ukazał się 6 lutego 2020 r.

Poza czasopismami, w roku sprawozdawczym ukazało się 19 tytułów książek. Łączna objętość wszystkich wydanych woluminów to ponad 1080 arkuszy drukarskich. O poziom naszych wydawnictw dba Komitet Wydawniczy PAU. Obecnie wszystkie zgłoszone teksty recenzowane są przez niezależnych recenzentów, a do druku przyjmowane są wyłącznie dzieła, które uzyskały jednoznacznie pozytywne recenzje. Komitet działa obecnie pod przewodnictwem wiceprezesa PAU prof. Andrzeja Mączyńskiego. W końcu warto wspomnieć, że w roku 2019 Wydawnictwo PAU po raz pierwszy wzięło udział w organizowanych w Krakowie Międzynarodowych Targach Książki (pełny wykaz wszystkich wydawnictw PAU zob. s. 189–191).

Współpraca międzynarodowa

Z roku na rok coraz większego znaczenia nabiera współpraca międzynarodowa PAU. Obecnie Akademia ma podpisane umowy o współpracy z 22 Akademią Nauk (zestawienie poniżej) oraz innymi jednostkami naukowymi. Najaktywniejsza wymiana osobowa prowadzona jest z Czeską AN, Słowacką AN, Węgierską AN oraz z Instytutem Historii Litwy Republiki Litewskiej.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

- Ukraińska Akademia Nauk
- Słowacka Akademia Nauk
- Czeska Akademia Nauk
- Węgierska Akademia Nauk
- Słoweńska Akademia Nauk (został podpisany protokół na lata 2020–2023)
- Macedońska Akademia Nauk
- Rumuńska Akademia Nauk
- Instytut Historii Litwy Republiki Litewskiej
- The ExtreMe Matter Institute
- Berlińsko-Brandenburska Akademia Nauk
- Polskie Towarzystwo Naukowe w Żytomierzu
- The Royal Society of Edinburgh
- Węgierska Akademia Sztuk
- Biblioteka Naukowa Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku, Ukraina
- Austriacka Akademia Nauk
- Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki

Ponadto PAU jest członkiem dwóch organizacji międzynarodowych: Międzynarodowej Unii Akademii (UAI) oraz All European Academies (AL-LEA). Trzeba w tym miejscu wspomnieć również o współpracy z Polskim Instytutem Naukowym (PIASA) w Stanach Zjednoczonych i Polskim Instytutem Naukowym w Kanadzie (PINK) w Montrealu. Oba te instytuty mają formalnie status stacji naukowych PAU. Wspólnie z Instytutem w Nowym Jorku wydajemy czasopismo „The Polish Review”.

Działalność wspomagająca badania naukowe

W taką działalność zaangażowane są trzy jednostki PAU: Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie, Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie oraz Fototeka Lanckorońskich.

Biblioteka Naukowa to druga co do wielkości placówka tego typu w naszym mieście. Pod kierunkiem dr Agnieszki Fludy-Krokos, nowej dyrektor Biblioteki, w jednostce tej zainicjowane zostały liczne zmiany organizacyjne, które powinny doprowadzić do lepszego wykorzystania cennych zbiorów. W Bibliotece trwa wymiana starych regałów i szaf mapowych. Równocześnie wyremontowane zostało nowe pomieszczenie magazynowe, zlokalizowane w piwnicach siedziby PAU. Obecnie pomieszczenie to jest stopniowo zagospodarowywane. Biblioteka PAU i PAN prowadzi własną działalność wydawniczą, a jednym z jej efektów jest interesujący kalendarz na rok 2019, przygotowany z okazji 90. rocznicy przekazania przez Karola Lanckorońskiego zbioru fotografii naukowych Polskiej Akademii Umiejętności. Warto podkreślić, że powstał on w wyniku współpracy dwóch naszych jednostek: Biblioteki Naukowej i Fototeki Lanckorońskich, a prezentuje wybrane fotografie z kolekcji Fototeki na tle odpowiednich map ze zbiorów Biblioteki. Dane liczbowe dotyczące Biblioteki ilustrują tabele XII–XIV, natomiast pełne sprawozdanie z działalności tej jednostki zamieszczone zostanie w 65 t. „Rocznika Biblioteki PAU i PAN w Krakowie”.

Tabela XII. Biblioteka Naukowa PAU i PAN
Stan liczbowy zbiorów Biblioteki w dniu **31.12.2019**

Liczba druków ogółem: w tym:	563 664 wol.
wydawnictwa ciągle	347 958 wol.
wydawnictwa zwarte	215 706 wol.

Tabela XII cd.

Zbiory specjalne ogółem: w tym:	176 343 wol. i jedn. inw.
stare druki	16 248
rękopisy	16 421
dyplomy pergaminowe	627
druki ulotne	11 145
kartografia	12 226
mikrofilmy pozytywowe	2739
mikrofilmy negatywowe	624
grafika	99 237
rysunki	2266
ekslibrisy	14 657
zbiory muzealne	153
Ogółem liczba zbiorów	740 007 wol. i jedn. inw.

Tabela XIII. Nabytki Biblioteki Naukowej PAU i PAN w 2019 r.

Wymiana	druków zwartych 329 wydawnictw ciągłych 721 czasopism on-line 165 tytułów Łącznie: 1215
Dary i zakupy	druków zwartych 837 wydawnictw ciągłych 428 Łącznie: 1265
Dary do Gabinetu Rycin	ryciny 56 Łącznie: 56

Tabela XIV. Udostępnianie zbiorów Biblioteki Naukowej PAU I PAN w 2019 r.

liczba odwiedzin w czytelniach	2255
Udostępniono: książki czasopisma	2792 wol. 2269 wol.

rękopisy	527 jedn. inw.
dokumenty pergaminowe	10 jedn. inw.
stare druki	174 jedn. inw.
kartografia	13 jedn. kartograficznych
mikrofilmy	972 jedn.
ryciny, fotografie, rysunki	3771 jedn. inw.
kwerendy pisemne	142

Archiwum Nauki jest jednostką wspólną Oddziału PAN w Krakowie oraz PAU. W roku sprawozdawczym w jednostce tej zorganizowano międzynarodową konferencję archiwalną zatytułowaną *Spuścizna w XXI wieku. Problemy gromadzenia, opracowywania i udostępniania*. Konferencję tę patronatem honorowym objął Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych. Ponadto, w roku 2019 Archiwum zorganizowało 6 wystaw. Listę wystaw przedstawia poniższe zestawienie (sprawozdanie z działalności Archiwum por. s. 192–195).

WYSTAWY ARCHIWUM NAUKI PAN I PAU W KRAKOWIE

- *Czesław Woś. Grafika i exlibris*
- *Zostawić po sobie ślad. Wojciech Narębski – żołnierz i uczyony*
- *Ewa Zawadzka. Grafika i rysunek z kolekcji Gabinetu Rycin Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*
- *Walery Goetel (1889–1972). Urodziłem się jako jeden z tych, którzy mają ciekawość świata...*
- *Ex musicis. Exlibrisy muzyczne ze zbiorów Biblioteki PAU i PAN w Krakowie*
- *Dzieje nauki i historia ludzi – zasób Archiwum Nauki PAN i PAU* (wystawa posterowa)

Fototeka Lanckorońskich stanowi własność PAU od roku 1929. W zbiorach Fototeki znajduje się ponad 50 000 fotogramów. Zbiory te są w dalszym ciągu sukcesywnie porządkowane i opracowywane. Trwa również ich digitalizacja. W roku 2019, w ramach projektu dofinansowanego z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Fundacji Lanckorońskich, opracowano i poddano digitalizacji 3092 odbitki fotograficzne. Ponadto, w grudniu 2019 roku dorobek Fototeki został zaprezentowany podczas VII Toruńskich Konfrontacji Archiwalnych. Warto też wspomnieć, iż w roku sprawozdawczym przypadła 90. rocznica przekazania „daru fotografii naukowych” dla Polskiej Akademii Umiejętności przez Karola Lanckorońskiego (sprawozdanie z działalności Fototeki por. s. 196–197).

Biblioteka Polska w Paryżu

Szczególniej uwagi wymaga Biblioteka Polska w Paryżu, stanowiąca współwłasność PAU i paryskiego Towarzystwa Historyczno-Literackiego. W każdym kolejnym roku budżetowym Akademia przekazuje Bibliotece z dotacji MNiSW 1 500 000 zł. Środki te z całą pewnością są niewystarczające. Niestety, prace nad ostatecznym uregulowaniem stanu prawnego i finansowego Biblioteki, prowadzone w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wciąż trwają. W roku sprawozdawczym w Bibliotece Paryskiej realizowane były trzy projekty badawcze, finansowane przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, których celem jest inwentaryzacja materiałów historycznych, druków, zbiorów rzeźby, malarstwa i miniatur znajdujących się w zasobach BPP.

Nagrody, wyróżnienia i stypendia

Tak jak każdego roku, również w roku sprawozdawczym Polska Akademia Umiejętności przyznała wyróżnienia i nagrody. Niewątpliwie najbardziej prestiżową z nich jest **Nagroda im. Erasma i Anny Jerzmanowskich**. Nagroda ta, ufundowana przez Władze Województwa Małopolskiego, przyznawana jest za działalność naukową, kulturalną i dobroczynną. W tym roku – jedenastym po reaktywacji Nagrody – laureatem został prof. Adolf Juzwenko. Uroczystość wręczenia Nagrody odbyła się 20 maja 2019 roku na Wawelu.

Nagroda im. Tadeusza Browicza przyznawana jest przez PAU na wniosek Wydziału V Lekarskiego. W roku sprawozdawczym nagrodę otrzymali prof. Joanna Mika (Instytut Farmakologii PAN) za cykl prac: *Farmakologiczna modulacja neuroimmunologicznych mechanizmów związanych z aktywacją komórek glejowych w bólu neuropatycznym*, oraz dr n. med. Krzysztof Bryniarski (Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II, Oddział Kliniczny Kardiologii Interwencyjnej) za cykl prac dotyczących obrazowania wewnątrznaczyniowego blaszki miażdżycowej.

Nagroda im. Mariana Mięśowicza przyznawana jest na wniosek Wydziału III. W roku 2019 otrzymali ją dr Bogdan Damski i dr Marek Rams za pracę *Quantum fidelity in the thermodynamic limit*, opublikowaną w „Physical Review Letters” w roku 2011.

W roku sprawozdawczym, na wniosek Międzywydziałowej Komisji do Oceny Podręczników Szkolnych, PAU wyróżniła również dwutomowy podręcznik *Fizyka z plusem* (autorzy Krzysztof Hodorecki i Artur Ludwikowski), wydany przez Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.

Każdego roku komisja pod przewodnictwem prof. Andrzeja Borowskiego przyznaje stypendia Fundacji Lanckorońskich i Fundacji z Brzezia

Lanckorońskich. W jej skład, poza przedstawicielami PAU, wchodzi również delegaci pięciu Uniwersytetów (Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytetu Wrocławskiego) oraz Fundacji. Stypendia przyznawane są w pięciu dyscyplinach (archeologia śródziemnomorska, filologia klasyczna, historia, historia filozofii i historia sztuki); w roku 2019 otrzymało je 65 osób (informacje o stypendiach wykorzystanych w 2019 r. i przyznanych na rok 2020 por. s. 198–207).

Sekretarz Generalny PAU
Prof. dr hab. Szczepan Biliński